

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 8 października 2015 roku

Powód Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwoty 2.114,62 zł. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 2 października 2013 r. do dnia zapłaty. Powód domagał się nadto zasądzenia na jego rzecz od pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, iż w latach 2011– 2012 realizował inwestycję „Budowa autostrady (...) T. - S. odcinek C. - B.”. Wykonawcą robót budowlanych na autostradzie było Konsorcjum firm: (...), (...) Spółki Akcyjnej w upadłości układowej, (...) Spółki Akcyjnej w upadłości likwidacyjnej, (...) Spółki Akcyjnej w upadłości likwidacyjnej, J. S. & S. (...). Powód wskazał, iż wykonawca inwestycji, część robót budowlanych przekazał podwykonawcom, w tym między innymi (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T., która z kolei częściowe wykonanie robót jej powierzonych zleciła innym podmiotom, m.in. pozwanej (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., która na podstawie w/w umowy miała wykonać i dostarczyć pręty sprężające dla budynków stref poboru opłat. Powód wskazał, iż we wrześniu 2012 r. odstąpił od umowy zawartej z wykonawcą – z jego winy. Wówczas okazało się, że niektórzy podwykonawcy nie otrzymali za swoje prace wynagrodzenia. Jednym z nich był pozwany, który wystąpił do powoda o zapłatę wynagrodzenia, którego nie otrzymał od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T.. Z załączonych do pisma dokumentów wynikało, że (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. nie zapłaciła pozwanemu za dwie faktury VAT o nr (...) z dnia 15 maja 2012 r. na łączną kwotę 93.309,71 zł. Powód podniósł, iż przygotował stosowną procedurę weryfikacji roszczeń uwzględniając zasady wynikające z treści art. 6471 k.c. jak również z ustawy z dnia 28 czerwca 2012r. o spłacie niektórych niezaspokojonych należności przedsiębiorców, wynikających z realizacji udzielonych zamówień publicznych (Dz. U. z 2012r., poz. 891). Na zlecenie powoda, (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zweryfikowała oszacowanie wartości materiałów wymienionych w umowie z (...) Spółką z o.o. wyceniając je na kwotę 4.791,45 złotych. Po dokonaniu ponownej weryfikacji kwot należnych pozwanemu, ustalono, że wartość robót określonych we wskazanych fakturach wynosi 5.920,94 zł. brutto, tj. 4.813,77 złotych netto. Po dokonaniu ostatecznej korekty, (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., wskazała, że wartość robót określonych fakturą VAT nr (...) wystawiona przez pozwanego na kwotę 93.309,71 zł. wynosi 3.094,57 zł. netto plus podatek VAT w wysokości 711,75 zł., stąd brutto 5.920,94 zł., w związku z powyższym powód wypłacił pozwanemu kwotę 8.035,56 zł. W dalszej kolejności wskazano, iż po dokonaniu przelewu, (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W. zweryfikowała swój błąd, niedostrzeżony przez powoda, wskazując prawidłowo obliczoną sumę należności netto + podatku VAT w odniesieniu do wyliczonej wartości robót za fakturę VAT nr (...) na kwotę 3.806,32 zł. Pozwany podniósł niezasadność żądania zwrotu wskazanej kwoty, wobec niezasadności rozliczenia według przyjętych stawek, wnosząc równocześnie o zapłatę kwoty 178.583,86 zł. Powód argumentował, iż wobec braku zwrotu kwoty 2.114,62 zł. wezwał pozwanego do dobrowolnego spełnienia świadczenia pismami z dnia: 14 czerwca 2013 r. i 16 lipca 2014 r., jednakże pozwany nie uregulował należności.

W dniu 23 września 2014 r. Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy w W. w I Wydziale Cywilnym, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt I Nc 6183/14, w którym nakazał, aby pozwany zapłacił na rzecz powoda kwotę 2.114,62 zł. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 2 października 2013r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu (nakaz zapłaty – k. 78).

W skutecznie wniesionym sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zaskarżył nakaz zapłaty w całości, a także wniósł o zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, iż roszczenie powoda nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem nie udowodnił on swojego roszczenia. Podniósł, iż w świetle przedstawionych okoliczności, należność, której powód dochodzi w niniejszym postępowaniu – w rzeczywistości przysługuje pozwanemu, tym samym żądanie jej zwrotu jest bezpodstawne. Nadto, podniesiono, że

świadczenie spełnione przez powoda na rzecz pozwanego w kwocie 8.035,56 zł. nie zaspokaja roszczenia pozwanego wobec powoda z tytułu odpowiedzialności solidarnej wynikającej z umowy zawartej przez pozwanego z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w dniu 26 września 2011 r. nr (...)12 (...), ponieważ wynagrodzenie należne pozwanemu z tego tytułu wynosi 186.619,42 zł., a do zapłaty pozostało powodowi jeszcze 178.583,86 zł. Dodatkowo, strona pozwana zakwestionowała zasadność dochodzonego przez powoda roszczenia, wskazując, że przedłożone przez niego dokumenty nie dowodzą tego, by wysokość wynagrodzenia wypłacona pozwanemu była nienależna w części, co do której żąda zwrotu. Zauważono, że umowa z dnia 1 lipca 2011 r. dołączona do pozwu nie określa wynagrodzenia w sposób umożliwiający uznanie za zasadnych wyliczeń powoda. Nie wskazuje na to także korespondencja załączona do pozwu, bowiem zawiera ona jedynie wartość wyliczonego roszczenia, a nie sposób, w jaki zostało ono wyliczone. Zwłaszcza, że strona pozwana kwestionuje wysokość wypłaconego przez powoda świadczenia. W ocenie strony pozwanej, zapłata wynagrodzenia jest więc tylko częścią należnego pozwanemu od powoda wynagrodzenia, a tym samym powód nie ma podstaw do żądania jej zwrotu. Z ostrożności procesowej pozwany podniósł, że powód nie może domagać się zwrotu spełnionego świadczenia ze względu na treść art. 411 pkt 1 i 2 k.c. (sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty – k. 83-96).

W odpowiedzi na sprzeciw strony pozwanej powód wskazał, że okoliczności podnoszone przez pozwaną nie zasługują na uwzględnienie w niniejszym postępowaniu, albowiem strona powodowa dochodzi zapłaty kwoty, którą przez pomyłkę pozwanemu zapłaciła. Nadto powód podniósł, że udowodnił, w jaki sposób doszło do pomyłki i dlaczego żąda zwrotu nadpłaconej kwoty. Zdaniem strony powodowej, okoliczności przedstawione przez stronę pozwaną nie powinny być brane pod uwagę, a pozwany może dochodzić zapłaty w innym postępowaniu (odpowieź na sprzeciw – k. 137-138).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 czerwca 2010 r. pomiędzy Skarbem Państwa - Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad reprezentowaną przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad/ Oddział w B. (zamawiającym), a Konsorcjum firm: (...) S.A. z/s w W., (...) S.A. z siedzibą w W., (...) S.A. z siedzibą w W., (...) z siedzibą w D., J. S. & S. (...) z siedzibą w D. (wykonawcą) została zawarta umowa nr (...), której przedmiotem było wykonanie inwestycji „Budowa Autostrady (...) T. - S., O. I: C. – O. od km 151+900 do km 163-300 i O. II: O. – B. od km 163+300 do km 186 + 366” (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy z dnia 1 lipca 2011 r. - k. 9 -9v).

W dniu 1 lipca 2011 r. pomiędzy (...) S.A. z siedzibą w W., (...) S.A. z siedzibą w W., (...) S.A. z siedzibą w W., (...) z siedzibą w D., J. S. & S. (...) z siedzibą w D. (wykonawcą), a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. (podwykonawcą) została zawarta umowa nr (...), której przedmiotem była kompleksowa realizacja robót budowlanych polegających na wykonaniu obiektów kubaturowych Miejsc (...) Podróżnych K., Stacji Poboru Opłat C. i O. według warunków kontraktu z dnia 17 czerwca 2010 r. określonych w § 7 ust. 7. Strony umowy ustaliły wynagrodzenie ilościowo – ryczałtowe za wykonanie objętych umową robót (§ 6 ust. 1-3 umowy). Stosownie do postanowień umowy, wykonawca nie mógł zatrudniać dalszych podwykonawców bez uprzedniej pisemnej zgody Wykonawcy i Zamawiającego. Wraz z wnioskiem o zatwierdzenie dalszego podwykonawcy, podwykonawca zobowiązany był przedłożyć wzór umowy do akceptacji przez Wykonawcę i Zamawiającego. W przypadku zatrudnienia dalszych podwykonawców bez pisemnej zgody Wykonawcy, umowa z dalszym podwykonawcą nie rodziła żadnych skutków prawnych wobec Wykonawcy oraz Zamawiającego i stanowiła naruszenie postanowień umowy. Zatrudnienie przez Podwykonawcę dalszych podwykonawców bez zgody Wykonawcy, miało skutkować wstrzymaniem wymagalności płatności dla Podwykonawcy ((...)) za zakres zrealizowany przez Podwykonawcę, na zatrudnienie którego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. nie uzyskała zgody (§ 5 ust. 32-34) (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy z dnia 1 lipca 2011 r. wraz z aneksem nr (...) i załącznikiem nr 3 – k. 9 -17).

W dniu 26 września 2011 r. pomiędzy (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. (wykonawcą), a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (podwykonawcą) została zawarta umowa podwykonawcza nr A1/ (...)1,2 (...), której przedmiotem była kompleksowa realizacja robót budowlanych polegających na wykonaniu i dostawie prętów sprężających dla budynków Stref Poboru Opłat przy zadaniu „Budowa

Autostrady (...) T. - S., O. I: C. – O. od km 151+900 do km 163-300 i O. II: O. – B. od km 163+300 do km 186 + 366, B. - K. od km. 186 +348 do km 215+850”. Strony umowy ustaliły wynagrodzenie ilościowo - ryczałtowe za wykonanie objętych umową robót (§ 6 ust. 1-3 umowy). Stosownie do postanowień umowy, wykonawca nie mógł zatrudniać dalszych podwykonawców bez uprzedniej pisemnej zgody Wykonawcy i Zamawiającego. Razem z wnioskiem o zatwierdzenie dalszego podwykonawcy, podwykonawca zobowiązany był przedłożyć wzór umowy do akceptacji przez Wykonawcę i Zamawiającego. W przypadku zatrudnienia dalszych podwykonawców bez pisemnej zgody Wykonawcy, umowa z dalszym podwykonawcą nie rodziła żadnych skutków prawnych wobec Wykonawcy oraz Zamawiającego i stanowiła naruszenie postanowień umowy. W takim przypadku Wykonawca został uprawniony do odstąpienia od umowy ze skutkiem natychmiastowym z przyczyn leżących po stronie podwykonawcy (§ 5 ust. 26-28). Wskazana umowa poprzedzona została pisemnym zleceniem zawartym przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T., a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w dniu 21 lipca 2011 r. nr (...) i ofertą z dnia 28 czerwca 2011 r.

Na podstawie zawartej umowy, wykonawca zlecił, a podwykonawca przyjął do wykonania następujące roboty:

- a) sprzężenie prętami sprężającymi o średnicy 75 mm typu F. i (...) Systemu F., składających się z następujących elementów: rur osłonowych prętów sprężających z taśm zwijanych, niegalwanizowanych, dostarczonych w odcinkach 6 m, złącznikami zewnętrznymi, siódlami iniekcyjnymi i rurką odpowietrzającą, prętów sprężających o średnicy 75 mm, zakotwień czynnych i biernych (blachy i nakrętki) oraz zabezpieczenie antykorozyjne prętów poprzez wypełnienie kanału pręta zaczynem cementowym;
- b) dostawę wyżej wymienionych elementów na budowę;
- c) iniekcję cementową prętów;
- d) przygotowanie niezbędnych procedur wykonawczych i dokumentacji do zatwierdzenia;
- e) obsługę sprzętową, w tym: opracowanie wszelkiego rodzaju projektów towarzyszących wykonaniu wyżej wymienionych robót budowlanych zawartych w Szczegółowej Specyfikacji (...) ((...)); konieczność wykonania wszelkich prac podstawowych, pomocniczych; wykonanie prób, sprawdzeń; dostawę materiałów na własny koszt mającą na celu kompleksową realizację przedmiotu umowy wynikającego z warunków Kontraktu oraz wykonanie dokumentacji powykonawczej zrealizowanych robót.

Przedmiot umowy miał być wykonany zgodnie z Dokumentacją Wykonawczą przekazaną przez wykonawcę przed dniem podpisania umowy, ofertą podwykonawcy oraz zgodnie z warunkami technicznego wykonania i odbioru robót budowlanych. Terminy realizacji przedmiotu umowy zostały ustalone w dołączonym do umowy harmonogramie robót.

Strony wstępnie ustaliły, iż szacunkowa wartość wynagrodzenia za wykonaną pracę będzie wynagrodzeniem ilościowo - ryczałtowym w wysokości 141.500 € netto plus VAT. Ostateczne ustalenie wartości należnego podwykonawcy wynagrodzenia miało nastąpić po zakończeniu realizacji umowy na podstawie iloczynu obmiaru jednostkowego wykonanych przez podwykonawcę robót - zatwierdzonego przez Zamawiającego i Kierownictwo Kontraktu - i cen jednostkowych określonych w załączniku nr 2 do niniejszej umowy. Podwykonawca zobowiązał się na bieżąco przedkładać wniosek o zatwierdzenie obmiaru robót dla robót zanikających lub ulegających ukryciu. Na tej podstawie Wykonawca obowiązany był wystawiać comiesięcznie do dnia 20 każdego miesiąca obmiar zrealizowanych robót w danym miesiącu rozliczeniowym wraz ze Zbiorczym Zestawieniem Miesięcznym, zawierającym wszystkie niezbędne dokumenty określone w kontrakcie (występowanie o Przejściowe Świadczenie Płatności). Przerób prac wykonanych przez podwykonawcę miał odpowiadać procentowo przerobowi zaakceptowanemu przez Zamawiającego i Inżyniera Kontraktu. Jednocześnie w ust. 5 umowy dopuszczono możliwość częściowego fakturowania za dostarczone na budowę do wbudowania materiały w wysokości 60 % wartości ceny jednostkowej za kompleksowe wykonanie sprzężenia obiektów. Wykonawca zobowiązany był do wydania podwykonawcy, w terminie 35 dni po otrzymaniu kompletu dokumentów poświadczających bezspornie wysokość należnego podwykonawcy

wynagrodzenia, Zbiorczego Zestawienia Płatności zatwierdzonego przez Kierownictwo Kontraktu Zamawiającego. Podstawę do wystawienia faktury przez podwykonawcę stanowiło podpisanie przez wykonawcę Zbiorczego Zestawienia Płatności. Wykonawca zobowiązany był do zapłaty za wykonane roboty w terminie 35 dni od dnia otrzymania od podwykonawcy prawidłowo wystawionej faktury VAT wraz z podpisanym przez wykonawcę Zbiorem Zestawieniem Płatności (§ 6 umowy) (dowody: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia umowy z dnia 26 września 2011 r. - k. 51-57v, zlecenie z dnia 21 lipca 2011 r. nr (...) – k. 106-109, oferta - k. 110-115).

W dniu 15 maja 2012 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wystawiła na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. dwie faktury VAT o nr (...), dotyczące zamówień z dnia 21 lipca 2011 r. o numerze (...) tytułem dostawy materiałów na kwoty po 93.309,71 zł. każda. Faktury zostały podpisane przez osobę uprawnioną do ich przyjęcia. Nadto, dołączono do nich Przejściowe Świadczenia Płatności nr 5/Z-217-/PT/11 i nr 4/Z-217-/PT/11 oraz obmiary wykonanych robót z dnia 9 maja 2012 r. (dowód: poświadczony za zgodność z oryginałem faktury VAT- k. 58-59, 116, 119; przejściowe świadectwa płatności – k. 117 i k. 120, Obmiary Wykonanych (...) k. 118 i k. 121).

Wobec braku zapłaty należności wynikających ze wskazanych faktur, (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wytoczyła powództwo o zapłatę przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. (okoliczność niekwestionowana przez stronę powodową).

W dniu 26 października 2012r. (...) Spółka z o.o. z siedzibą w W. wystąpiła o zapłatę do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad/ Oddział w B. o zapłatę wynagrodzenia, którego nie otrzymała od wykonawcy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia pisma z dnia 26 października 2012 r. - k. 49-49v).

Pismem z dnia 12 grudnia 2012 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w B. oświadczyła, iż na podstawie art. 6471 § 5 k.c. jest odpowiedzialna solidarnie za zapłatę wynagrodzenia dla podwykonawcy, jeżeli wykonawca nie zapłaci należnego wynagrodzenia podwykonawcy za wykonane roboty budowlane, a podwykonawca wypełnił swoje obowiązki należycie. Jednocześnie Zamawiający wezwał Wykonawcę do zapłaty wynagrodzenia na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w terminie do dnia 19 grudnia 2012 r. (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia pisma z dnia 12.12.2012r. – k. 124-125).

W dniu 21 marca 2013 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad/ Oddział w B. dokonała na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. przelewu kwoty 8.035,56 zł tytułem „ośw. z dn. 05.03.2013 fv 006/05/2012, 007/05/2012 (dowód: poświadczony za zgodność z oryginałem kserokopie: a) przelewu – k. 26, b) wniosku o wypłatę - k. 27-28, c) załącznika do oświadczenia z dnia 05.03.2013 roku – k. 29).

Pismem z dnia 19 kwietnia 2013 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad/ Oddział w B. poinformowała (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., iż w wyniku ponownej weryfikacji przedłożonych dokumentów ustalono, że doszło do omyłki rachunkowej polegającej na dokonaniu niezasadnej wypłaty kwoty 2.114,62 zł. W związku z powyższym wezwano (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. do zwrotu niezasadnie wypłaconej kwoty 2.114,62 zł. na rachunek bankowy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad/ Oddział w B., w terminie 7 dni od otrzymania pisma (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia pisma z dnia 19 kwietnia 2013 r. – k. 21).

W dniu 16 lipca 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, XVI Wydział Gospodarczy prawomocnym wyrokiem wydanym w sprawie o sygn. akt XVI GC 374/13 zasądził od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 178.583,86 zł. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 czerwca 2012r. do dnia zapłaty, umorzył postępowanie co do kwoty 8.035,56 zł. i orzekł o kosztach postępowania (okoliczność bezsporna).

W dniu 4 czerwca 2013 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wystosowała pismo do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad/ Oddział w B., w którym wskazała, że wartość

wynagrodzenia ustalona w umowie z Generalnym Wykonawcą nie ma znaczenia dla wypłaty należnego podwykonawcy wynagrodzenia, a Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w B. zaakceptowała umowę i nie zgłosiła żadnych zastrzeżeń co do jej treści, w tym przewidzianego w niej wynagrodzenia. Nadto wskazano, że Zamawiający w piśmie z dnia 12 grudnia 2012 r. złożył oświadczenie o uregulowaniu wynagrodzenia wynikającego z umowy w ramach solidarnej odpowiedzialności z Wykonawcą na podstawie art. 6471 § 5 k.c. Dodatkowo pozwana wniosła o uregulowanie pozostałej części wynagrodzenia w kwocie 178,583,86 zł. wraz z odsetkami (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia pisma z dnia 4 czerwca 2013 r. – k. 22-22v).

Pismem z dnia 14 czerwca 2013 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w B. podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko, wskazując, iż zgodnie z art. 6471 § 5 k.c. odpowiedzialność solidarna inwestora wobec podwykonawcy jest w swojej wysokości ograniczona kwotą należności za dana kategorię robót określoną w umowie głównej (kontraktem) zawartej między Inwestorem a Wykonawcą. Nadto wskazano, że możliwość dochodzenia przez Podwykonawcę od Zamawiającego wynagrodzenia w wysokości wyższej od wysokości wynagrodzenia za te same roboty, należnego Generalnemu Wykonawcy od Zamawiającego może prowadzić do naruszenia przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2014 r. Prawo zamówień publicznych. Jednocześnie ponownie wezwano (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. do zwrotu niezasadnie wypłaconej kwoty 2.114,62 zł. na rachunek bankowy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w B., w terminie 7 dni od otrzymania pisma (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia pisma z dnia 14 czerwca 2013 r. – k. 20)

W dniu 12 września 2013 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad/ Oddział w B. wystawiła na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. notę księgową nr (...) z prośbą o zwrot błędnie naliczonej kwoty za wykonane roboty budowlane w wysokości 2.114,62 zł. w ciągu 14 dni od jej otrzymania (dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia noty księgowej wraz z potwierdzeniem nadania oraz doręczenia – k. 18-19).

Pismem z dnia 16 lipca 2014 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad/ Oddział w B. wezwała (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. do zapłaty kwoty 2.114,62 zł., będącej nienależnym świadczeniem spełnionym omyłkowo w dniu 25 marca 2013 r., a stanowiącym zapłatę za fakturę VAT nr nr 007/05/2012, w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma (dowód: poświadczony za zgodność z oryginałami kserokopie: wezwania do zapłaty, potwierdzenia nadania i odbioru – k. 7-8v).

Stanowiące podstawę ustalenia przez Sąd stanu faktycznego, dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, powoływane w treści uzasadnienia (w wersji oryginału bądź kserokopii poświadczonych za zgodność z oryginałem) – należało uznać za wiarygodne w całości, ponieważ zostały one sporządzone przez właściwe organy/osoby, w granicach przysługujących im kompetencji oraz w formie przewidzianej przez przepisy. Wobec powyższego, Sąd nie znalazł żadnych podstaw do podważania ich autentyczności, czy też prawdziwości twierdzeń w nich zawartych, tym bardziej, że strony nie kwestionowały ich prawdziwości, nie wystąpiły również żadne inne okoliczności mogące podważyć autentyczność przedłożonych do sprawy dowodów z dokumentów. Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił również w oparciu o twierdzenia stron przyznane wprost i niezaprzeczone przez stronę przeciwną, na podstawie art. 229 i 230 k.p.c.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na gruncie niniejszej sprawy strona powodowa dochodziła od pozwanego zapłaty kwoty 2.114,62 zł. wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 2 października 2013 r. do dnia zapłaty, tytułem zwrotu omyłkowo uiszczonych na rzecz pozwanego nadpłaty z tytułu wynagrodzenia wynikającego z zawartej pomiędzy (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w T. a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. umowy podwykonawczej z dnia 26 września 2011 r.

Zgodnie z art. 647 k.c. przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do

dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

Stosownie do treści art. 647¹ § 1 k.c., w umowie o roboty budowlane, o której mowa w art. 647 k.c., zawartej między inwestorem a wykonawcą (generalnym wykonawcą), strony ustalają zakres robót, które wykonawca będzie wykonywał osobiście lub za pomocą podwykonawców. Do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą wymagana jest zgoda inwestora. Jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy (art. 647¹ § 2 k.c.). Stosownie zaś do treści § 5, zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Tym samym, podwykonawca jest uczestnikiem stosunku prawnego wprowadzonego przez art. 647¹ kodeksu cywilnego, a związanego z umową o roboty budowlane i pozostaje w stosunku prawnym także wobec inwestora.

W toku postępowania, powód Skarb Państwa – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad podnosił, że na skutek omyłki rachunkowej dokonał wypłaty pozwanemu łącznej kwoty 8.035,56 zł. tytułem rozliczenia robót wykonywanych przez pozwanego, wskazanych w fakturach VAT o numerach (...), podczas gdy winien wypłacić pozwanemu kwotę mniejszą o 2.114,62 zł.

Natomiast pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z/s w W. kwestionował zasadność i wysokość dochodzonego roszczenia, podnosząc, iż jest ono nieudowodnione. Nadto podnosił, że powód jako Inwestor uznał swoją solidarną odpowiedzialność wynikającą z umowy z dnia 26 września 2011 r., w razie braku zapłaty należnego podwykonawcy wynagrodzenia przez wykonawcę – (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. i tym samym, jest on dłużnikiem pozwanego na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. Dodatkowo, pozwany wskazał, że dokonana przez powoda wpłata stanowi jedynie część należnego mu od powoda wynagrodzenia i z tej przyczyny brak jest podstaw do żądania jej zwrotu.

Uwzględniając powyższe, w pierwszej kolejności stwierdzić należy, iż powód w niniejszym postępowaniu nie udowodnił zarówno istnienia wierzytelności będącej przedmiotem postępowania, mającej wynikać z umowy wykonania robót budowlanych zawartej pomiędzy (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą T. a pozwanym, jak również wysokości żądania dochodzonego w kwocie 2.114,62 zł., pomimo, iż to na nim – co należy podkreślić – spoczywał ciężar wykazania powoływanych faktów.

Zgodnie z ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodu ujętą w art. 6 k.c. to na powodzie spoczywa obowiązek udowodnienia zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia. Dopiero wówczas, gdy wykaże, iż dochodzone roszczenie tak co do zasady, jak i co do wysokości powodowi przysługuje, ciężar udowodnienia faktu, iż roszczenie to jest nienależne, bądź jego wysokość jest inna niż żąda powód, zostaje przesunięty na stronę pozwaną. Przytaczanie przez stronę dowodów na okoliczność poparcia swoich twierdzeń jest jej obowiązkiem. Obowiązkiem o charakterze procesowym, co oznacza, iż nie może być on od strony wyegzekwowany, a zaniechanie udowadniania swoich roszczeń może skutkować ujemnymi konsekwencjami, nawet w postaci negatywnego dla danej strony wyniku procesu. Jeżeli materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstawy do dokonania odpowiednich ustaleń faktycznych w myśl twierdzeń jednej ze stron, Sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów. Powyższe należy rozumieć w ten sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu co do tych okoliczności na niej spoczywał.

W niewątpliwym przekonaniu Sądu, powód nie wywiązał się z tak określonego obowiązku, bowiem nie wykazał dostatecznej inicjatywy dowodowej w tym zakresie. Trzeba przyznać rację stronie pozwanej w twierdzeniu, iż co do zasady strona powodowa nie wykazała, aby kwota dochodzona w przedmiotowym pozwie była jej należna. Przede wszystkim strona powodowa opiera swoje żądanie jedynie na podstawie wartości wskazanych przez

Inżyniera Kontraktu, nie przedstawiając żadnego materiału dowodowego wskazującego na sposób wyliczenia tych wartości. Strona powodowa zaniechała przy tym dostarczenia jakiegokolwiek materiału dowodowego pozwalającego na ustalenie przyjętych przez Zamawiającego i zastosowanych cen dla poszczególnych robót i materiałów. Przekonywującym dowodem w tym zakresie nie jest także kosztorys inwestorski złożony przez powoda na podstawie art. 248 k.p.c., albowiem obowiązywał on w 2009 roku, nie zaś w momencie realizacji umowy, tj. w latach 2011-2012. Dodatkowo podkreślić należy, że dla ustalenia wartości wykonanych robót wymagane są wiadomości specjalne, którymi Sąd nie dysponuje. Wiedzę w tym zakresie posiada biegły, który w sposób obiektywny może ocenić faktyczną wartość wykonanych prac. Niemniej jednak strona powodowa nie zaoferowała takiego dowodu. Powód nie wykazał swego roszczenia także co do wysokości. Wprawdzie przedłożył dokumenty, z których wynika wysokość dochodzonego roszczenia, niemniej jednak z treści przedłożonych dokumentów w żaden sposób nie wynika sposób obliczenia wysokości roszczenia, zastosowanych cen materiałów, ani też przyjętych stawek.

Reasumując stwierdzić należy, iż strona powodowa nie wykazała ani co do zasady, ani co do wysokości żądania dochodzonego niniejszym pozwem, zatem brak było podstaw do zasądzenia na jej rzecz od pozwanego objętej powództwem kwoty 2.114,62 zł.

Sąd miał również na względzie, iż w niniejszej sprawie to pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. ma wierzycelność wobec powoda z tytułu wykonanych robót. Wysokość tej wierzycelności została ustalona prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie, XVI Wydziału Gospodarczego z dnia 16 lipca 2013 r. (sygn. akt XVI GC 374/13) na łączną kwotę 178.583,86 zł. Jednocześnie, należy zaznaczyć, iż wierzycelność przysługująca stronie pozwanej od Wykonawcy obejmowała także kwotę dochodzoną niniejszym pozwem, bowiem strona powodowa uznała swoją solidarną odpowiedzialność z tytułu wykonanych robót budowlanych. Niemniej jednak, wobec uiszczenia przez powoda kwoty 8.035,56 zł. w dniu 21 marca 2013 r. na rachunek pozwanej, wierzycelność ta została pomniejszona o wskazaną kwotę, co skutkowało umorzeniem postępowania przez Sąd Okręgowy w Warszawie w tej części (pkt. 3 wyroku). Konkludując, należało uznać, że roszczenie powoda w niniejszej sprawie jest niezasadne.

Niewykazanie roszczenia głównego powoduje, że także żądanie w zakresie odsetek za opóźnienie w jego spełnieniu nie zasługiwało na uwzględnienie, ponieważ bez należności głównej naliczenie odsetek jest niezasadne. Konieczność przyjęcia takiego stanowiska wynika z istoty oraz funkcji odsetek i znajduje potwierdzenie w przepisach art. 359 § 1 k.c., a zwłaszcza w art. 481 § 1 k.c. Reasumując, powództwo podlegało oddaleniu w całości, o czym Sąd orzekł w pkt. I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono w punkcie II wyroku zgodnie z treścią art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Powód przegrał proces, a zatem obowiązany jest zwrócić pozwanemu koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Do niezbędnych kosztów procesu zaliczamy – jeśli strona jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika – jego wynagrodzenie, jednakże nie wyższe niż stawki opłat określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461.j.t.). Pozwany poniósł w niniejszym postępowaniu koszty zastępstwa procesowego obliczone zgodnie z § 6 pkt 3 powyższego rozporządzenia w kwocie 600 zł. oraz koszt opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. W sumie koszty postępowania poniesione przez pozwanego zamknęły się kwotą 617 zł. Uwzględniając powyższe, Sąd orzekł jak w pkt. II sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. powoda – radcy prawnemu S. W. oraz pełn. pozwanego – adwokatowi I. S..

W., dnia 23 października 2015 r.